

COMPETÈNCIES PER A UN POBLE EDUCADOR

Els nostres pobles han tingut de sempre una vessant educativa. Les relacions de proximitat que s'estableixen entre les persones, l'esperit de col·laboració, de suport, d'ajut han fet que en moltes ocasions s'hi generi un clima especial. L'escola com a entitat educativa s'hi ha sentit còmoda perquè veu que pot desenvolupar la seva tasca en col·laboració amb les famílies, amb l'ajuntament, amb el veïnat. També pot aprofitar molts recursos que l'entorn natural i social facilita, aportant aquell valor educatiu bàsic consistent en poder partir del coneixement d'allò que es té més a prop per anar obrint horitzons i adquirir sabers més complexos i llunyans.

El nostre medi rural està canviant i amb ell també l'escola, aquesta és la idea amb què treballàvem les mestres i mestres del Secretariat d'Escola Rural de Catalunya el 2005 a Berga. El Secretariat està format per professorat que treballem a escoles rurals d'arreu de Catalunya, fa tres dècades que ens anem trobant un dissabte per trimestre en diferents punts del país per tal de compartir idees, inquietuds i experiències. Sempre amb el ferm propòsit de donar valor i millorar l'educació als pobles. Cada dos anys fem unes Jornades per tal d'ampliar i obrir els nostres treballs, les de Berga foren les 13enes. Properament a l'Escala celebrarem les 15enes precisament per analitzar les competències per a un poble educador, enmig les 14enes celebrades a Les Garrigues on es va constituir l'Observatori d'Educació Rural de Catalunya.

Peò anem a pams, Berga implica una reflexió profunda, a més del convenciment que la vida als pobles està canviant, que l'evolució demogràfica, sociològica, del món laboral, de les comunicacions, de maneres de viure... fa que apreciem una evolució al món rural que copsem des de l'escola. Aquests canvis són una realitat que ens han de portar a actualitzar el context en què es donen aquells valors dels pobles que sempre hem considerat altament educatius. Per això, calia fer una anàlisi de la realitat rural diversa de Catalunya, oportunitat que vam tenir en el marc del Congrés del Món Rural conjuntament amb el Grup Interuniversitari d'Escola Rural i molts altres agents educatius, culturals i socials de pobles. Ho vam fer a partir de l'estudi de l'evolució sociològica i de l'itinerari educatiu de les persones als pobles. Tot aquest treball ens va portar a copsar dues necessitats: tenir una visió prospectiva de l'educació al món rural i adoptar una mirada global del fet educatiu, més enllà de l'escola.

La primera necessitat de prospecció va agafar forma a Les Borges Blanques el 2007 amb la creació de l'Observatori. Ens format per una vintena d'entitats representatives de la comunitat educativa, administracions i entitats socials i culturals dels pobles que ubicada a la Fundació del Món Rural vetlla per procurar una visió de futur del fet educatiu als pobles a partir del diàleg, l'argumentació i els estudis científics. A més, en algun àmbit territorial s'han començat a treballar experiències amb la idea del poble educador, de manera que es propiciï, de manera conscient la segona necessitat, disposar d'una mirada global de l'educació i hi hagi una implicació efectiva i col·laborativa de les entitats i persones. S'ha de destacar l'aposta de la Diputació de Barcelona en promoure experiències i ciència sobre aquest tema.

Aquest bagatge ens porta a proposar unes 15enes Jornades a l'Escala per al proper 23 i 24 d'octubre on ens plantejem conjugar dues idees, per un costat l'anàlisi des de les pràctiques concretes de Borredà i Sant Bartomeu del Grau del concepte de "poble educador", i partint i compartint aquesta filosofia fer front al repte curricular que se'ns planteja avui als mestres, el treball per competències. Moltes escoles rurals han fet que aquest plantejament de l'aprenentatge fos habitual i natural, amb paraules diferents però amb la mateixa intencionalitat, procurar que els infants siguin capaços d'utilitzar allò que han après a les aules, en la seva vida quotidiana. Omplint de sentit l'educació i ensenyant a nenes i nens a viure en el seu poble, amb la seva gent, sent-hi feliços. Això només és possible amb una estreta relació amb l'entorn, amb les persones properes, coneixent allò que envolta l'escola, pas necessari per valorar-ho i estimar-ho. Quines pràctiques estem fent en aquesta línia? Quines podem aprendre de d'altres mestres rurals? Quins aspectes nous hem d'introduir?

L'inici a la resposta d'aquestes preguntes el començarem a teixir a l'Escala amb els instruments que sempre hem utilitzat: la reflexió de les nostres pràctiques i el diàleg amb els altres; siguin mestres, familiars, ajuntaments, altres professionals, altres administracions... i de ben segur que ens aportarà idees, dubtes i propostes per continuar trobant-nos arreu de Catalunya durant el curs. Aquesta proposta senzilla però sens dubte ferma feta durant dècades se'ns ha vist recompensada el 2008 per part del Govern del país amb la Creu de Sant Jordi, reconeixement que ens encoratja a continuar treballant dia a dia, des de la renovació pedagògica, als pobles per a què aquest siguin realment educadors per a totes les persones que hi viuen.

Secretariat d'Escola Rural de Catalunya

Octubre, 2009